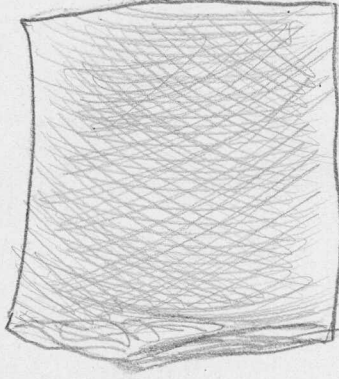

4717.

Sahan koski

det 140 x 138 x 21 mm. Löydetty Tuiskulan Sahan Myllymäestä n. 300-400 mtr. sahas- ta Sariininmäkeä päin hyvin karisesta ja karkeasoraisesta mäestä kesällä 1902. Löytäjä vanhaisäntä Juha Saha. Paikka on Kalle Sahan maata.

1/3

Köyliö

18. Hiomakivi, suorakaiteen muotoinen, jonka kivistyys kuitenkin on epävarma. Hiomisen merkkejä lienee molemmilla lappeilla päistä murtopintainen. Suuruus n. 280 x 167 x 48 mm. Löydetty Tuiskulan Kalle Sahan maalta, Mäentausteen pellosta suv. 1905. Löytäjä torp. Kalle Kuusisto (Kts. kertomusta top. arkistossa).

4718.

Harjavalta
Sievarin metsä
Jutin seutu,
Saamanmäki
Taalperi

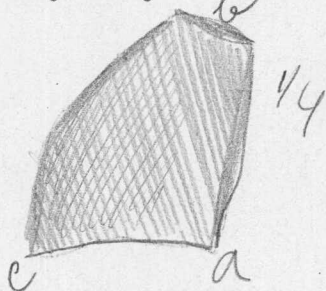
Esineet jotka amanuenssi A. M. Tallgren suvella 1906 osaksi esille kaivautti osaksi osti Harjavallan pitäjän Sievarin metsäpalstan, Jutin talon ja Saamanmäen kivikautisilta asuinpaikoilta, sekä (n:ot 39_44) sai tutkimistaan kivivareista Saamanmäen torpan ja Taalperin palstan takana Heinilän maalla saman Harjavallan pitäjältä. (ks. lähemmin maisteri Tall-

4718.

Harjavalta
Sieverin metsä
Jutin seutu,
Saamanmäki
Taalperi

grenin kertomusta topograafisessa arkistos-
sa. (Ks. myös n:o 45.

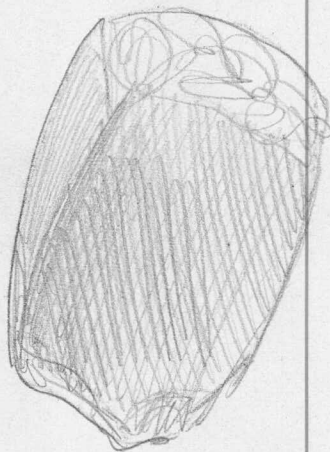
1. Hiomakivilevyn palanen, ohut, punervaa kiveä. Yksi pinta hieman kourulle (notkolle) käynyt hiomisesta. Suuruus a-b 120, a-c 98 mm., ja paksuus kannalta 20 mm. Löydetty samoin kuin n:o 2.

Sieverin metsä

2. Suurellainen hiomakivilaa'an palanen vaaleanpunasta hietakiveä. Yksi leveä pinta koveroksi hiottu. Kanta paljo paksumpi kuin toinen pää. Alasivu lohjennut luonnollisella tavalla. Pituus 217, leveys 153, paksuus kannasta 60 ja toisesta päästä 23,5 mm.

Kivet 1 ja 2 ovat löydetyt Torttilan kylän Sievarin metsästä Poriin mentäessä rautatien vasemmalta l. etelä puolen n. 10 sylvä Sievariin johtavan tien ojasta rautatieltä n. 60 mtr. Paikka on Jutin metsän rajasta 63 askelta länsiluoteeseen päin ja Vainionpään ratavahdin tuvasta n. 1 1/2 km Harjavaltaan päin.

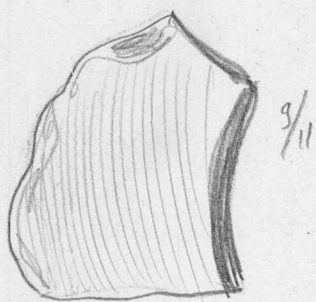
Harjavalta

3. Hiomakivi ruskeata hietakiveä. Yhdeltä laakasivulta hiottu, toiselta puolelta jäkälöitynyt ja luonnollinen. Yhdeltä laidalta murtopinnasta päättäen äsken taittunut. Suuruudet 150 x 105 x 28 mm. Löydetty samoin kuin n:ot 4-9.

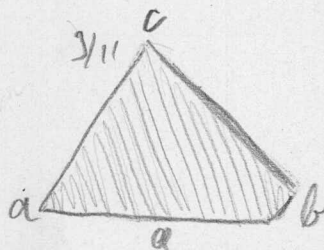
4718.

Harjavalta

Jutin talo

4. Hiomakiven palanen vaaleanpunasen ruskeaa kiveä. Muodoltaan melkein kolmikulmainen, tasapaksu. Vain yhdeltä leveältä sivulta hiottu, vaikka sekin on osaltaan jäänyt epätasaiseksi. Suuruudet : a-b 127, c-d 92,5, paksuus 31,25 mm. Löydetty kuin 3-9.

5. Hiomakiven palanen vaalean punertavanharmaata kiveä. Jotakuinkin tasapaksu. Ainakin yhdeltä sivulta verraitain (?) hiljan mustunut. Toinen leveä pinta hyvin silonen, hieman kuperaksi hiottu. Suuruudet: 100 x 63 x 33. Löydetty samoin kuin 3-9.

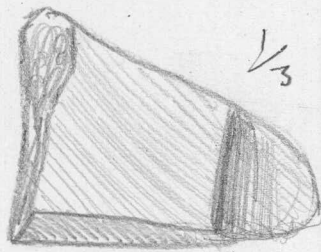

6. Hiomakiven palanen ruskean punertavaa hietakiveä. Tasa paksu, paitsi kapeammasta päästä, josta kivistä on halennut pois isohko kappale. Kaikki reunat lohkopintaisia. Molemmat lattapinnat hiottuja. Suuruudet 136 x 96 x 31 mm. Löydetty kuin 3-9.

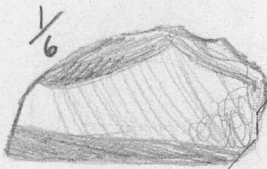
4718.

Harjavalta

Jutin talo

7. Suuri hiomakiven lohkare tummanpunervaa hietakiveä. Molemmat leveät pinnat hiotut sileiksi. Paksuus kantapuolesta paljo suurempi kuin toiselta kyleltä, jossa näkyy liuskottumisen merkkejä useampaan kerrokseen. pituus kannalta 133 mm, leveys 154, ja paksuus kannalta 66. Löydetty samoin kuin kivet 3-9.

8. Muodoton hiomakiven kappale, samanlaista ainetta kuin edelliset. Kaikki muut pinnat pahasti lohkoutuneet, paitsi yksi lattea pinta, joka on hiomisen kautta osaksi sileäksi tullut. Suurimmat suuruudet 254 x 163 x 47 mm. Löydetty samoin kuin 3-9.

9. Hiomakivi punertavaa pintakiveä, hyvin paksu. Yksi lattea pinta tasainen, mutta sitä lienee mahdollisesti käytetty vielä myöhempinä aikoina rautaesineitäkin tahottaissa. Kaikki muut pinnat ja sivut lohkopintaaisia. Suuruudet: 146 x 115 x 75 mm.
Löydetty samoin kuin kivet 3-8 Harjavallan kylän Jutin talon maalta, asuin-

4718.

Harjavalta
Jutin talo

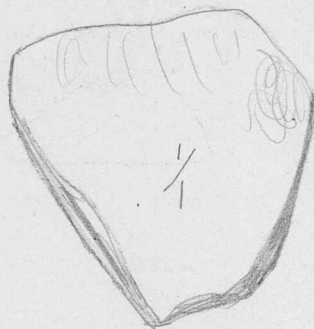
rakennusta ympäröiviltä pelloilta, joilta ne joskus oli koottu. Ostettu suvella 1906.

Saaman santa-
kuoppa.

10. Käsihioin. kellertävää hietakiveä. Se lienee ehyt, toinen pää paksumpi kuin toinen. Hiomisen johdosta keskikohta hieman kuopalla, vaikka leveistä pinnoista vain toista lienee hiottu. Suuruudet: pituus 76, leveys 40 paksuus 20 mm. Löydetty samoin kuin n:ot 11-15.

11. Käsihioimen kappale samallaista kiveä kuin edellinen. Yksi lattea pinta hiottu. Suuruus 45 x 36,5 x 14 mm. Löytöpaikka y.m. suhteet samat kuin n:oiden 10-15.

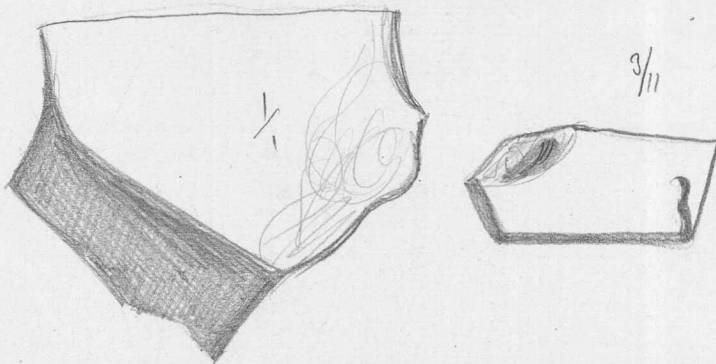

12. Kaksi hiomakivilevyn lohkaretta, toinen tummanpunervaa, toinen vähän vaaleampaa kiveä, kummankin yksi pinta hiottu. Suuruudet, suuremman 117,5 x 68 x 25,5 mm. Pienenemmän 53 x 47 x 20 mm. Löydetyt molemmat kuin n:ot 10-15.

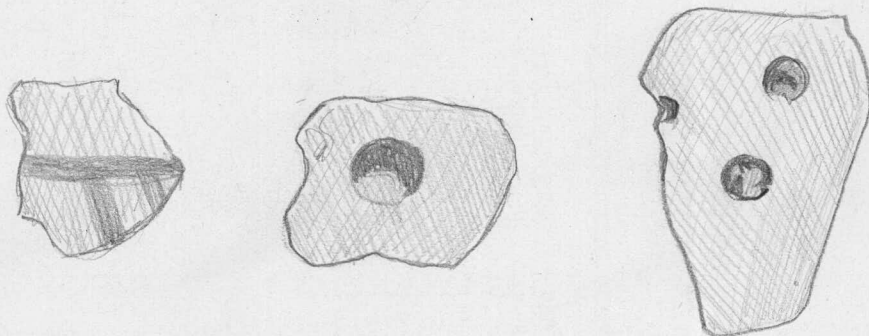
4717. .

Harjavalta

Saaman santakuoppa

13. Noin 100 saviastian palasta, joiden väri vaihtelee tuhkanharmaan ja vaaleanruskean välillä. Useimmat karkeatekoisia, pienillä kivisirusilla sekotetusta savesta tehtyjä. Monessa näkyy sekä sisä- että ulkopuolella sokin sokin käyviä viivoja, jotka ovat silitystyöstä jääneet merkeiksi ja todistavat keraamista tekniikkaa. Useimmat fragmentit ovat muuten koristamattomia. Joissakuissa näkyy kuitenkin pieniä kuoppia, viivan jälkiä ja painanteita. - Pohjapalasia ei ole, mutta reunapaloja on tusinan verran, jotka ovat kuuluneet n. 1/2 tus. astiaan. Reunasyrjät ovat olleet tavall. koristelemattomat ja yksinkertaiset, suorat ilman profiileerausta. Löydetyt samoin kuin 10-15.

14. Noin 25 eri kivilastua, useimmat hyvin terävasärmäisiä, yl. felsitiä, 1 piitä.

4718. Harjavalta Saaman santa-kuoppa
15. Kolme pientä palasta poltettua luuta. Löydetyt samoin kuin 10-14 mainitut esineet Harjavallan kylän Saamanmäen torpan takana olevasta santakuopasta, jonka kesällä 1905 kartotti ja osaksi tutki amanuenssi Rinne. Nämä esineet ovat löydetyt kaivamalla kuopan eteläpäästä ennen tutkimattomasta alueesta n. 40 cm vahvuisesta kulttuurikerroksesta, enimmät n. 20-25 cm pinnan alta. (Vrt. maisteri Rinteen tekemää karttaa minun siihen tekemieni lisäyksineen).
- Taalperin torppa
16. Muutamia saviastian palasia harmaasta hyvin kovasta savesta. Kaikki fragmentit ovat olleet koristamattomia. Yksi pala on reunalta, hyvin paksu, toiset tuntuvat olleen melkosta ohuempia. Löydetyt Harjavallan Torttilan Taalperin trpn l. nyk. palstatilan asuinrakennuksesta n. 25 askelta tien toiselle puolen olevasta matalasta hietakuopantapaisesta, n. 1 1/2 dm syvyydestä nurmen alla. Hieta on keltasta, paikottain raudansekaisista, kovaa, mutta hienoa. (Ks. lähemmin maisteri Tallgrenin kertomusta topogr. ark.).
- Isomäki
17. Suuri erinomaisen komea hiomakivi punervaa hietakiveä. Aivan ehyt. Toinen leveä sivu sileäksi ja kauniiksi hiottu, kuten selvästi jäljistä näkee, esineitä ympäröivän muotoon pyöristettäissä. Vastakkainen laita harmaa, alkuperäinen. Yksi reuna myös sileä, muuten koskemattomia. Suuruudet lähi-

4718.
Harjavalta
Isomäki

main 56 cm x 28 x 7,5 cm. Löydetty samoin
kuin n:ot 18-38.

18-36. 19 hiomakivilevyjen palasta, mikä suurempi mikä pienempi, moni erinomaisen sileäksi hiottu, jotkut kehämäiseen hiomistaan viittaavia. N:ot 24 ja 32 kummaltakin leveältä sivulta hiottuja. Jotkut ovat hyvin ohuita, jotkut melkoisen paksuja, enemmän tai vähemmän punervaa hieta-kiveä. Vain n:o 28 on kellervää kiveä ja on käsihioimen pala. Löydetyt kuin n:ot 17-38.

38. N. 7 kivilastua, löydetyt samoin kuin n:ot 17-38.

37. Kappale limsiötä.

Löydetty samoin kuin n:o 17-38 Harjavallan kylän Isonmäen torpan pellostasta. (Ks. Rinteen karttaa) ja siihen merkitsemääni asemapaikkaa) kynnetäissä, jolloin aura oli tarttunut suurimpaan hiomakiveen (n:o 17) kiinni ja siitä ympäriltä katsottaisa sitten muutkin löydettiin n. korttelin verran tai puolentoista maanpinnan alla. Ostettu kesällä 1906 Isonmäen torpan väeltä.

Saamanmäen kiuvas I.

39. Pieni ohut palanen hiomakiveä (?) väriltään punertavaa. Fragmentti (on juuri hiomanpinnan keskiosasta, ja sen keskiosa) on (sen vuoksi) kourulla, sileä mutta hiukan epätasainen. Suuruudet 95 x 74 x 5 mm.

4718.
Harjavalta
Saamanmäki
kiuvas I.

Löydetty samoin kuin seuraava numero.

40. Kappale hiioinkiveä (?), jonka väri on tumma ja jonka kaikki sivut ja toinen pinta on murtopintaisia. Yhden pinnan toinen pää lohjennut, toinen sileä. Suuruudet 110 x 40 x 10 mm. Löydetty samoin kuin n:ot 39 ja 41.

41. Muutamia luunpalasia, kappale hiiltä, pari kolme tiilikiven sirpaletta ja lyijyfragmentti.

N:ot 39-41 ovat tutkimalla löydettyt Harjavallan kylän Saamanmäen torpan asuinrakennuksen edessä kellarin puoleisesta eli eteläisestä vareesta l. hiittenkiukaasta. Mainittu vare sijaitsee jokseenkin tasan 10 mtr. yläpuolella Saaman SSW suunnassa kulkevasta joesta, jonne välimatka on 240 mtr. Vareen korkeus eripuolilta oli korkeintaan 74 cm., mutta vareen itäpuolella olevan matalahkon alennuksen 5,6 mtr. päässä olevasta pohjasta 1,94 mtr. (Vareen rakenteesta y.m. katso läh. maisteri Tallgrenin selontekoa top. ark.) N:o 41 löytyi kauttaaltaan pitkin vareen pohjaa, jonne aikojen kuluessa on

4718.

Harjavalta
Saamanmäen
kiuvas I.

kaikellaista moskaa kaadettu, joten epävarmaa on, kuuluuko ainoakaan sen numeron esineistä vareen alkuperäisiin esineisiin, jotka suurimmaksi osaksi lienevät hävinneet. N:o 39 löytyi vareen täytekivien joukosta sen lounaispuolelta ja lähellä sitä vaikka hieman syvemmällä oli myös hiomakivi n:o 40. Muuta ei vareesta tavattu.

Saamanmäen
kiuvas II.

42. Suuri joukko poltettuja luita, suurempia ja pienempiä palasia.

Löydetyt Saamanmäen toisesta l. pohjoispuoleisesta kiukaasta edellisen vierestä siitä n. 6 mtr. päässä. Kiuvas on ylempänä mainitun joenpinnasta niinikään n. 10 mtr. korkeammalla. Sen oma korkeus oli 1,30 mtr. ennenkuin siihen alettiin koskea, mutta kun toinenpuoli oli purettu, huomattiin että maanpinta oli 1,76 mtr. alempana vareen ylimpiä kiviä. Vारेessa (ks. lähemmin krtms top. ark) tavatut luut olivat sen itäpuolella kahden laakakiven välissä valkeiksi pestynä.

Taalperin kiuvas I

43. Raudanpala, luultavasti kivipurran hylsy, toisesta päästä ylöspäin taipunut ja tasapaksu ja litteä. Muualta ylöspäin kupera ja sisällepäin kovera. Suuruudet pit. 112, lev., 21,5, paks. 9 mm.

4718.
Taalperin
kiuvas I.

Löydetty Harjavallan Torttilan Heinilän metsästä, Taalperin asu-
muksesta n. 408 m koilliseen
olevasta vareesta n:o 1 maist.
Tallgrenin kartalla top. arkistossa.
Vare oli tien syrjässä eikä sii-
nä ollut merkkiäkään haudasta.
Raudanpala löytyi pohjasta lähellä
itäistä reunaa, mutta on hyvin
voinut sinne pudota kivien välis-
tä. Paikalla ei ollut mustaa maa-
ta. (Ks. krtms. top. arkistossa su-
vella 1906).

Taalperin
kiuvas 4

44. Joukko poltetun luunpalasia, kaikki val-
keita, puhtaiksi pestyjä , ja muutamia
hiilen muruja.

Löydetyt samasta varensseudusta kuin
edelliset, kartan vare n:o 4. Luut
olivat molempain silmäkivien vä-
leissä, 23 cm alapuolella 0 pis-
teen (vrt. asemapiirros Top. Ark.)
peitettyinä laakakivellä keltasessa
maassa. Vareen korkeus siltä koh-
taa huipulta maahan oli 54 cm,
mutta alkujaan lienee se ollut
jonkunverran suurempi. (Vrt. kertom.
Top. Ark.).

Pitkäpäävälä

45. Yksiteräinen rautamiekka, joka kärjeltä on
katkennut. Kädensija puusta, kummastakin
päästä kaksi kertaa kädensijan ympäräkier-
retyllä pronssilangalla vahvistettu. Käden-

4718.

Harjavalta
Pitkääpäävälä

sijan pituus 156 mm. Koko kaapelin pituus 480, leveys terän suusta 25 mm lev. suojuksen kohdalta 67 mm. Suojus rautaa, kaksipuolinen l. litteä, levenee alaspäin ja ympäri itse terän ja kädensijan yhtymäkohdan. Ostettu Pitkääpää(vä)län kylässä torppari Korreelan leskeltä? Kertomuksen mukaan löydetty Jutin talon asuinrakennuksen edustalla olevasta puoleksi hävitetyistä vareesta ihmisluiden kanssa. (Sama kai siis kuin S. M. - F. M. 1906 p 44 "bronssabel".) Tiedonanto tietysti ei voi pitää paikkaansa.

4719.

Suomusjärvi

Kustaa Vass-Suomentähden lähetys
9/8 06 Suomusjärveltä N:o 4 maisteri Tallgrenin tuoma samasta pitäjästä kesällä 1906. (Vrt. Hist. Mus. Verif. 4719 ja A.M. T:n kertomusta Top. Ark.).

1. Kivinen keihäänterä, verrattain hyvin säilynyt, mutta arvattavasti kannaltaan aikoinaan katkennut ja sittemmin syrjiltä hiukan ruodolle kavennut. Väriltään ruosteen keltanen. Pit. 77 mm, lev. 39 mm., paks. 7 mm. Löydetty Ahtialan kylän Pirkkalan santakuopasta. Löytäjä muonamies Erik Heino.

